Radniční listy Plzeň

Zpravodaj města Plzně Ročník XXX Listopad 2026

Knihovnu města Plzně čeká proměna

strana 2

Jana Tytlová: Odměnou nám jsou odpočinuté maminky

strana 5

DEPO2015 je po rekonstrukci, funguje bez omezení

strana 6

Revitalizace Lochotínského parku je hotova

Obnova významného relaxačního prostoru byla rozložena do několika etap

Třetí etapou skončila do několika let rozložená revitalizace jednoho z nejvýznamnějších plzeňských parků – Lochotínského. Desetihektarová městská relaxační lokalita, jež se rozkládá od Karlovarské ulice směrem k Vinicím, lochotínskému amfiteátru i zoo, je nyní příjemným místem pro obyvatele Plzně i její návštěvníky. Celkové náklady na revitalizaci od roku 2014 činí přes 90 milionů korun, z toho 30 milionů korun bylo hrazeno z dotace.

Plzeň vložila do třetí etapy revitalizace Lochotínského parku 33 milionů korun. Práce začaly loni na jaře, dokončeny byly letos na podzim. V tomto období byla revitalizována oblast o rozloze zhruba tři hektary od pavilonku podél Karlovarské až k ulici Pod Vinicemi i části na druhé straně ulice Pod Vinicemi zahrnující vyústění aleje Kilometrovky. Kromě oprav cest, ošetření i vysazování dřevin a založení nových záhonů, bylo také obnoveno kamenné koryto kaskádového vodopádu, osazeny herní i cvičební prvky a vybudována boulderingová stěna. Byla také opravena busta plzeňského purkmistra Martina Kopeckého, jenž park roku 1832 založil, a obnovena pamětní deska plzeňskému buditeli Josefu Františku Smetanovi. Na údržbu parku Plzeň ročně vydá zhruba 3 miliony korun. To zahrnuje sečení trávy, řez dřevin a údržbu mobiliáře, sledování bezpečnosti stromů, údržbu cest i vodního systému a úklidy. Město nyní připravuje rekonstrukci Lochotínského pavilonku, jenž je symbolem této lokality.

Obnova nejstaršího plzeňského parku – Lochotínského – je dokončena. Desetihektarová plocha je nyní příjemným místem k relaxaci i aktivnímu odpočinku. Foto: 3 x Petr Eret

Jiří Žalud, legenda plzeňského baletu, oslavil devadesátiny

Už v roce 1952 tančil v baletu Divadla J. K. Tyla v Plzni a na jeho jevišti stál ještě loni. Strávil na něm aktivně více než sedm desítek let a ztvárnil více než 140 rolí, zažil devatenáct ředitelů. Je držitelem prestižní Ceny Thálie za celoživotní dílo. Tanečník a plzeňský rodák Jiří Žalud oslavil 22. září 2026 devadesátiny. Při této příležitosti byl přijat na plzeňské radnici.

„V 16 letech jsem z druhého ročníku průmyslovky utekl k divadlu. Věděl jsem, že chci tančit, i když jsem o divadle nic nevěděl a neměl jsem ani žádnou baletní průpravu. Jen zkušenosti s tančením ve folklorním souboru," zavzpomínal **Jiří Žalud.** Dodal, že rodiče jeho rozhodnutí přijali a podpořili. Pomoc mu nabídl strýc, který mu domluvil setkání s Jiřím Němečkem, jenž tehdy vedl balet plzeňského divadla: „Vzal mě a za chvíli, v prosinci 1952, jsem už tančil v představení Romeo a Julie, a to bez jakéhokoli tanečního vzdělání. No, tenkrát jsme v plzeňském souboru byli bez vzdělání na konzervatoři všichni, prostě amatéři. Jenže Jiří Němeček připravil tak dobrou choreografii a tak skvěle to zrežíroval, že jsme s tímto představením v roce 1953 vyhráli Divadelní žatvu."

Pak pro Jiřího Žaluda nastala tvrdá práce. Musel vše, co mu v tanečním vzdělání a přípravě chybělo, dohnat. „Čekaly mě tréninky, tréninky, tréninky a dřina, dřina, dřina," konstatoval. Říkal, že se mu to vyplatilo. Povinnou vojenskou službu vykonával jako člen armádního uměleckého souboru. Díky tomu mohl cestovat po republice, vystupovat na desítkách míst a poznat provoz mnoha divadel.

Když se po „vojně" vrátil do plzeňského baletního souboru, získal roku 1954 stálé angažmá a v roce 1961 se stal sólistou baletu, šel z role do role. Jejich výčet je úctyhodný, tančil Prince v Labutím jezeru, Careviče Ivana v Ptáku Ohniváku, Petrušku ve stejnojmenném baletu, Vezíra v Legendě o lásce, otce Germonta v La Traviatě, Krále Duncana v Macbethovi…

Jiří Žalud (vpravo) s šéfem plzeňského baletu Jiřím Pokorným při říjnovém setkání na plzeňské radnici. Foto: Martin Pecuch

Oženil se, jeho manželka byla také baletní sólistkou, měli děti. „Tohle všechno strašně rychle uteklo a najednou jsem v roce 1997 odcházel do důchodu. To jsem netušil, že budu hrát ještě dalších téměř třicet let," usmál se. „Začalo to nenápadně, přišli za mnou, zda bych nevzal takovou maličkou roli v Donu Quijotovi, no pak se přidávaly další maličkosti, najednou jsem hrál v inscenaci Edith – Vrabčák z předměstí, která byla na repertoáru dvacet let a hostovali jsme s ní po celé republice."

Ve svém „důchodovém" období ztvárnil Jiří Žalud desítky rolí. Byl například Milionářem v Někdo to rád horké, Hrabětem ve Slečně Julii či Krčmářem v Donu Quijotovi. S jevištěm se rozloučil loni v červnu rolí Ceremoniáře v Labutím jezeru.

Pokračování na straně 4.

Knihovnu města Plzně čeká proměna

Vizualizace ukazuje novou podobu Knihovny města Plzně. Zdroj: 2 x architekti Veselák a Toman

V roce, kdy městská knihovna slaví 150 let od svého založení, město spustilo její dlouho očekávanou rekonstrukci. Revitalizace objektu v ulici Bedřicha Smetany, který je nemovitou kulturní památkou, přinese modernější prostředí pro čtenáře, více prostoru pro studium, vzdělávání i setkávání a také nové možnosti pro kulturní a komunitní aktivity.

Celý objekt bude bezbariérový a jednotlivá oddělení budou lépe propojena. Hlavní budova bude v budoucnu ještě lépe sloužit obyvatelům Plzně jako otevřený prostor pro setkávání, vzdělávání, kulturu i trávení volného času.

Celkové předpokládané náklady na revitalizaci hlavní budovy Knihovny města Plzně dosahují 250 milionů korun. Z toho podíl města Plzně činí 191 milionů. Projekt získal podporu z dotačního programu IROP – příspěvek Evropské unie představuje 48,7 milionu korun a příspěvek ze státního rozpočtu 10,4 milionu.

Projekt rekonstrukce připravila společnost TECHNICO Opava, s. r. o., návrh interiéru přízemí a podkroví zpracovalo plzeňské studio Veselák a Toman architekti.

Hlavní budova knihovny je tedy kvůli stěhování už uzavřena. Knihy je možné vracet v kterékoliv obvodní knihovně nebo prostřednictvím biblioschránek. Otevírací doba některých poboček bude rozšířena.

Více na webu **knihovna.plzen.eu**.

Devět křižovatek bude mít moderní signalizaci

Plzeň do konce roku zajistí na devíti křižovatkách výměnu signalizací. Díky modernizaci tam získají složky integrovaného záchranného systému přednostní průjezd. Město za modernizaci zaplatí téměř 27 milionů korun. Část nákladů pokryje dotace z Operačního programu Doprava z ITI Plzeňská aglomerace.

Dynamické řízení provozu pomocí světelné signalizace křižovatek zvyšuje plynulost provozu. Proto město mění stávající staré křižovatkové řadiče za nové s LED návěstidly, nové řadiče umožňují připojit videodetektory i takzvané RSU jednotky zajišťující komunikaci křižovatky s vozidly MHD, IZS i s dalšími vozidly vybavenými příslušnou technologií. Většina významných plzeňských křižovatek je již technologií vybavena, teď je na řadě modernizace dalších devíti, a to Jízdecká x Pobřežní, O. Beníškové x Malická, O. Beníškové x Lochotínská, Lobezská x Sladkovského, Koterovská x HZS, Lobezská x Železniční, Doudlevecká x Cukrovarská a Sukova x Čermákova / Družstevní.

Na Vinicích bude tramvajová smyčka

Město pokračuje v přípravě nové tramvajové trati na Vinice, na jejíž realizaci již podalo žádost o evropskou dotaci. Původně měla být trať dočasně ukončena úvratí, která by až v pozdější fázi byla nahrazena plnohodnotnou smyčkou. Nakonec ale město přistoupilo rovnou k realizaci smyčky, která je z mnoha důvodů výhodnější – umožňuje využití celého vozového parku PMDP, obslouží výrazně větší část rozvojového území i stávající zástavbu. Projekt navíc bude levnější, neboť nebude nutné řešit mezietapu v podobě dočasné úvrati. S výstavbou by město chtělo začít v roce 2027, do dvou let by mělo být hotovo.

Schéma řešení tramvajové trati na Vinice zakončené smyčkou.
Zdroj: Správa veřejného statku města Plzně

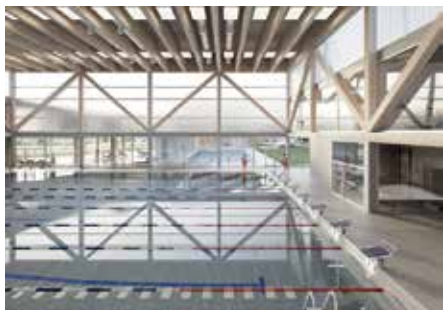
Tramvajová trať o délce 1,5 kilometru, která zajistí novou linku číslo 3, zásadně zlepší propojení sídliště Vinice a lokality Sylván, kde žije přes 7,5 tisíce obyvatel, s centrem města. Její začátek bude v odbočce z tramvajové trati za zastávkou Zoologická zahrada a povede ve středním dělicím pásu ulice Na Chmelnicích.

Konečná měla být původně za křižovatkou s ulicí Znojemská, kde byla v plánu dočasná úvrať.

Město se ale rozhodlo mezietapu vynechat a rovnou zakončit trať smyčkou. Změna byla zahrnuta v územním plánu. Trať tak povede až do prostoru stávající trafostanice u ulice Mikulovská, kde je navržena konečná zastávka. Na tu naváže smyčkové obratiště s jednou předjízdnou kolejí. Smyčka bude na pozemcích města Plzně v blízkosti rozvojového území. Na něm plánují soukromí investoři výstavbu bytových a rodinných domů i prostorů pro služby pro odhadem až 3,7 tisíce obyvatel.

Trať je mimo prostor křižovatek, zastávek a tramvajové smyčky navržena jako zatravněná. Plochy pro pěší jsou odděleny od vozovky zatravněným pásem se stromořadím, do kterého jsou od křižovatky s ulicí Nad ZOO po ulici Mikulovskou vkládána podélná a šikmá parkovací stání. Nově bude vysazeno celkem 304 alejových listnatých stromů a 3353 keřů.

Bazén na Borech: Plzeň a ZČU uzavřely memorandum

Město Plzeň a Západočeská univerzita v Plzni (ZČU) uzavřely **Memorandum o porozumění a vzájemné spolupráci při přípravě a realizaci stavby Plavecký bazén Plzeň – Bory.** Obě strany dlouhodobě jednají o tom, jak umožnit stavbu v blízkosti kampusu a současně nenarušit činnost univerzitního výzkumného centra Nové technologie pro informační společnost (NTIS), v jehož blízkosti má bazén vyrůst. V memorandu se město a ZČU shodují na základních principech spolupráce a deklarují zájem v ní aktivně pokračovat.

Soutěž na nový návrh bazénu vyhlásila Plzeň v roce 2022, objekt má být náhradou za zastaralý bazén v Kozinově ulici. Soutěž vyhrálo studio **AVE architekt** *(autor vizualizace)*. Projekt zahrnuje multifunkční a relaxační plaveckou halu s pětadvacetimetrovým vnitřním bazénem, venkovní bazény a rekreační plochy. Plavecká hala má sloužit sportovcům i veřejnosti, budou v ní relaxační zóny a wellness. Vzhled haly je minimalistický s důrazem na materiály, jako je beton, ocel a nedekorovaná keramika. Prosklené plochy propojují vnitřní prostory s okolní zelení.

Puech-Chabalova filtrace slaví stovku. Přibližuje ji výstava

Je jí sto let a stále má co vyprávět. Puech-Chabalova filtrace, mimořádná technická památka v areálu Vodárny Plzeň, letos slaví sto let od svého spuštění. Její příběh nyní připomíná venkovní výstava v lesoparku Homolka, ta je k vidění do 30. listopadu. Návštěvníci tak mohou nahlédnout do historie zařízení, které vznikalo v době, kdy Plzeň řešila stejný problém jako mnoho rychle rostoucích měst – zajistit dostatek kvalitní pitné vody pro své obyvatele.

Chabal přitom není jen stará technologie. Je to světový technický unikát, který se stal součástí plzeňské vodárenské historie a jehož příběh pokračuje i dnes. Francouzský vodárenský inženýr Henri Chabal navrhl systém, jenž plzeňskou úpravnu vody z řeky Úhlavy zásadně modernizoval. Od prvních návrhů k realizaci vedla dlouhá a komplikovaná cesta. Projekt zasáhly peripetie příprav i první světová válka. Trvalo dalších třináct let, než se práce skutečně rozběhly. Do provozu tak byla Puech-Chabalova filtrace uvedena v roce 1926. Letos město Plzeň zahájilo rekonstrukci této významné památky.

Železniční modeláři představí novinky i historii

Plzeňské modelové kolejiště o rozloze 150 metrů čtverečních se na adrese Karla Steinera 10/A v Plzni od 14. listopadu do 13. prosince 2026 opět otevře návštěvníkům. Železniční modeláři během uplynulého roku pokračovali v jeho vylepšování, dokončili nádražní ulici a zahájili stavbu části nákladního nádraží. Letošní ročník se ponese také ve znamení výročí 70 let od založení klubu. „Na kolejišti je pořád co vylepšovat a každý rok se snažíme posunout ho zase o kousek dál. Letos jsme se věnovali dalším úpravám krajiny, dokončili nádražní ulici a začali pracovat na rozšíření nákladního nádraží ve Václavicích. Rovněž pokračují práce na areálu cukrovaru, do něhož vede železniční vlečka, a na areálu zemědělského družstva či farmy. Vedle toho modernizujeme technické vybavení a postupně doplňujeme další detaily. Letošní výstava je pro nás výjimečná také tím, že si připomínáme počátky našeho klubu v letech 1956 a 1957. Chceme tím vzdát hold všem, kteří stáli u jeho zrodu a díky nimž můžeme v této tradici pokračovat," řekl **Jiří Baudis** z Plzeňského klubu železničních modelářů.

Zlatý Anděl patří Haně Dostálové

Pomáhá zrakově postiženým

Hana Dostálová vede už 15 let TyfloCentrum, za svou práci získala ocenění Zlatý Anděl.
Foto: Ondřej Totzauer

Z jubilejního 20. ročníku slavnostního oceňování dobrovolníků a pracovníků v sociálních službách – Anděl 2026 si nejvyšší ocenění Zlatého Anděla odnesla ředitelka organizace TyfloCentrum Plzeň Hana Dostálová. Získala ho za více než 15 let usilovné práce v oblasti sociálních služeb, zejména za dlouhodobou podporu lidí se zrakovým postižením.

„Život se zrakovým postižením je náročný a obdivuju všechny naše klienty. K tomu, aby mohli být co nejsamostatnější, se jim snažíme pomoci i my – TyfloCentrum Plzeň. Poskytujeme služby osobám se zrakovým postižením starším 16 let, působíme v celém Plzeňském kraji. Máme registrované tři služby: průvodcovské a předčitatelské služby, odborné sociální poradenství a sociálně aktivizační služby," představila společnost TyfloCentrum **Hana Dostálová**.

Můžete služby přiblížit?

Průvodcovské služby zahrnují doprovody klientů, kam potřebují – nejčastěji k lékaři či na nákupy, na úřady nebo na naše akce…

… a předčítání?

Předčítání neznamená, že klientovi čteme knížku. Za celou dobu jsem to zažila vlastně jen dvakrát. Jedné klientce v seniorském věku jsme četli odborné časopisy – byla lékařkou. Druhé klientce jsme četli z knih různé příběhy. Tato služba nejčastěji zahrnuje předčítání úředních dopisů, výpisů, příbalových letáků, zpráv… Díky ní jsou klienti méně závislí na svém okolí.

Zajišťujete toho však daleko více.

V **odborném sociálním poradenství** pomáháme klientovi zjistit, na jaké služby a sociální dávky má nárok a vyplňujeme s ním žádosti. Nejde jen o dávky. S několika klienty jsme řešili problematiku vzdělávání, spolupráci s asistentem pedagoga, se školou, se zaměstnáním. Poslední **služba** je **sociálně aktivizační** s velmi širokou náplní. Patří sem například výuka na náročných kompenzačních pomůckách – jsou to počítače s odečítacími a hlasovými programy, veškerá dotyková zařízení, tablety, telefony, hodinky, aplikace.

Mluvila jste o pomoci se zaměstnáním.

To je v životě každého člověka důležitou oblastí. Lidé se zrakovým postižením to mají opravdu těžké, protože si zaměstnavatelé neumí představit, že by u nich pracoval „slepec". Umí si představit člověka s tělesným postižením, ale zrak pro ně znamená velkou a někdy nepřekonatelnou bariéru. Přitom to tak nemusí být, s pomůckami jsou lidé se zrakovým postižením platnými členy týmu. Máme tři kolegy se zrakovým postižením a jsou odborníci ve své činnosti.

Pomáháte klientům také s volnočasovými aktivitami?

Pro člověka se zrakovým postižením bývá složité účastnit se veřejně dostupných kurzů nebo činností. Proto klientům nabízíme vzdělávací i společenské aktivity přizpůsobené zrakovému postižení. Pořádáme pravidelné kluby, v těch sportovních se mohou například věnovat zvukové simulované střelbě nebo plavání. Klienti mají rádi společenské a vědomostní hry – některé jsou upravené, jiné přizpůsobíme jejich možnostem, pořádáme besedy s odborníky. Velmi oblíbené jsou ruční práce – je obdivuhodné, co vše klienti vytváří bez kontroly zraku, máme několik kurzů pletení z pedigu, pořádáme pravidelné velikonoční a předvánoční výtvarné dílny. Zájem je i o klub kuchtění.

Řešíte také bydlení svých klientů?

Ano, především umístění do pobytové služby, když už člověk vzhledem k věku a zdravotnímu stavu nezvládá žít sám doma. Velmi dobře spolupracujeme s Odborem dostupného bydlení a sociálního začleňování Magistrátu města Plzně, několik klientů získalo díky nim své bydlení a jsou spokojení. Vítáme i pomoc sociálních pracovníků odboru, kteří na „své" obyvatele dohlížejí a podporují je. V pobytových službách spolupracujeme také s Městskou charitou, jejich pomoci si také velmi vážíme a chápeme, jak složité dnes je umístit seniora do vhodného zařízení.

Jak jste se dostala k práci v sociální oblasti?

Oklikou. Studovala jsem na Pedagogické fakultě ZČU obor učitelství pro 1. stupeň ZŠ. Bohužel, nemám dostatek hudebního talentu a neprošla jsem zkouškou z hudební výchovy. Na fakultě pak otevřeli bakalářský obor Sociální práce a byla to jasná volba. Navazující studium jsem absolvovala v Hradci Králové. V sociální oblasti se vlastně pohybuji od mládí, maminka pracovala v kojeneckém ústavu. Celkově jsem v sociálních službách déle než 30 let, ještě při studiu jsem učila ve škole a pak částečně pracovala v Speciálním pedagogickém centru ve Zbůchu. Po studiu jsem nastoupila do nového oddělení Rodinné poradny Městského ústavu sociálních služeb, mezi mateřskými jsem pracovala v domovech pro seniory. S dalšími maminkami jsme založily v Plzni-Lhotě mateřské centrum. Naše děti jsou již dospělé, ale je pěkné vidět, že některé naše akce se staly tradičními a probíhají stále. A pak jsem prošla výběrovým řízením a nastoupila do TyfloCentra Plzeň.

Co vás na této práci baví?

Začátky nebyly jednoduché, učila jsem se za pochodu. Je to práce velmi různorodá a to mi vyhovuje. Když vidím, jak klienti reagují na naše služby, jak se učí novým dovednostem, rozvíjejí svoje schopnosti i fyzickou kondici, jsou sebevědomější a samostatnější, všechno dává smysl. A mám velké štěstí na kolegy, vždy jsme se dokázali domluvit, vyřešit rozpory, vycházet si vstříc a podporovat se.

S jakými pocity jste přijala ocenění Zlatého Anděla?

V první řadě to bylo veliké překvapení. Na tuto akci chodím každý rok podpořit naše oceněné dobrovolníky. Většinu držitelů Zlatého Anděla znám a velmi si jich vážím. Vůbec mě nenapadlo, že bych mohla být mezi nimi. Takže děkuji a jsem za něj vděčná. Je pro mě oceněním a poděkováním celému našemu kolektivu TyfloCentra.

Jaké máte plány?

V TyfloCentru přicházejí podzimní a předvánoční aktivity a těšíme se na ně my i klienti. Pro mě jako ředitelku také nastává čas vyúčtování i příprav na příští rok. Přijali jsme odvážnou myšlenku, že by v Plzni i Plzeňském kraji bylo vhodné mít v pobytových zařízeních přímo místa pro osoby se zrakovým postižením. Jsme na úplném začátku jednání a plánování. A samozřejmě chceme dál pracovat s klienty a mít z toho radost.

TyfloCentrum Plzeň, o. p. s.

Tomanova 5,
telefon **377 420 481**,
web **tc-plzen.cz**

- Má 8 pracovníků. Tři mají sami zrakové postižení a jsou tak blíž potřebám klientů a jsou jim i inspirací.
- Služby TyfloCentra svým pacientům doporučují praktičtí a oční lékaři, zájemci o služby a pomoc mohou zavolat, napsat nebo přijít a domluvit se.
- TyfloCentrum spolupracuje s podobně zaměřenými organizacemi Tyfloservisem, o. p. s., a Sjednocenou organizací nevidomých, a slabozrakých, z. ú., které sídlí na stejné adrese.
- Podporu mu poskytují magistrátní odbor sociálních služeb a odbor dostupného bydlení a sociálního začleňování i jednotlivé plzeňské obvody a spolupracuje s nimi. K podporovatelům a spolupracovníkům patří také Nadační fond Českého rozhlasu Světluška.

Jakým směrem se budou ubírat sociální služby?

Jednání pěti pracovních skupin, jejichž úkolem bylo připravit aktivity a opatření v sociální oblasti na území města Plzně pro rok 2027, se uskutečnila na podzim. Setkání pravidelně koordinuje Odbor sociálních služeb Magistrátu města Plzně ve spolupráci s Centrem pro komunitní práci západní Čechy.

Téměř dvě stovky účastníků z řad zástupců města a kraje, veřejných institucí, poskytovatelů sociálních služeb, odborné veřejnosti i samotných klientů služeb diskutovaly o dalším vývoji a směřování. Na základě jejich jednání vznikne **Akční plán rozvoje sociálních a návazných služeb na území města Plzně pro rok 2027** (dále jen „Akční plán"). Součástí jednání bylo také vyhodnocení plnění aktuálně končícího Akčního plánu rozvoje sociálních a návazných služeb na území města Plzně pro období let 2025–2026. Pro tvorbu Akčního plánu obdržel Odbor sociálních služeb Magistrátu města Plzně rekordních 74 podnětů od organizací, které se v dané problematice pohybují. Podněty se týkaly všech oblastí sociální péče – od podpory seniorů a osob se zdravotním postižením přes pomoc cizincům až po podporu rodin či osob, jimž hrozí sociální vyloučení. „Velmi si vážíme každého podnětu, který jsme obdrželi. Ne všechny je však možné realizovat v průběhu jednoho roku, to ale rozhodně neznamená, že se jimi nebudeme zabývat. Naopak vnímáme jejich důležitost a bereme je jako zpětnou vazbu a podněty k hledání nových cest a vylepšení. Rád bych proto všechny, kteří své podněty zaslali, ujistil, že žádný z nich nespadne pod stůl. Na tento Akční plán naváže rozsáhlejší **Strategie rozvoje sociálních a návazných služeb na území města Plzně na období let 2028–2031**, jejíž příprava byla zahájena již na začátku letních prázdnin. I podněty, které nyní nebude možné promítnout do Akčního plánu, tak mohou být důležitým podkladem pro další dlouhodobé plánování sociálních služeb v Plzni," uvedl vedoucí Odboru sociálních služeb Magistrátu města Plzně **Lukáš Mařan**.

Plzeň aktivně podporuje integraci cizinců

Město Plzeň prostřednictvím magistrátního Odboru sociálních služeb aktivně naplňuje aktivity projektu Integrace držitelů dočasné ochrany v Plzni v roce 2026, který je podpořen dotací Ministerstva vnitra ČR. V rámci projektu zajišťuje financování dvou důležitých služeb pro cizince – krizové intervence a právního poradenství.

Krizovou intervenci poskytuje Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy, která klientům nabízí odbornou psychickou podporu v jejich rodném jazyce. Bezplatné právní poradenství zajišťuje Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU), zejména v oblasti pobytového a pracovního práva či nájemního bydlení. Spolupráce města s oběma organizacemi trvá již několikátým rokem. Rostoucí zájem o služby, pozitivní ohlasy klientů a průběžné zkvalitňování poskytované pomoci potvrzují jejich význam pro plzeňskou společnost. Od ledna do září 2026 podpořila Diakonie 56 klientů a OPU poskytla právní poradenství 51 klientům. Město Plzeň tak ve spolupráci s organizacemi naplňuje cíle integračního projektu a přispívá k tomu, aby cizinci měli přístup k potřebné odborné pomoci, dokázali lépe řešit náročné životní situace a snadněji se začlenili do života ve městě.

Město zve seniory na Mikulášský plavecký přebor

Odbor sportu Magistrátu města Plzně zve všechny seniory s trvalým pobytem na území města Plzně na tradiční **Mikulášský plavecký přebor seniorů**, který se uskuteční v pátek **4. prosince 2026** v plaveckém **bazénu Lochotín**. Soutěžit se bude ve třech věkových kategoriích: 65–74 let, 75–84 let, 85 let a více. Připraveny jsou tratě na 50, 100 a 200 metrů volným způsobem. Registrace účastníků bude na místě od 8:00 do 8:45 hodin, plavecké klání skončí okolo 11:30 hodin.

Nejde však jen o sportovní výkony a medaile – hlavním cílem je především radost z pohybu, příjemná atmosféra a společně strávený čas. Součástí programu bude také možnost zdokonalit si plaveckou techniku pod vedením trenéra a využít saunu. Na všechny účastníky čeká drobný dárek a občerstvení.

Slavnostní vyhlášení vítězů a předání diplomů i věcných cen se uskuteční 11. prosince v plzeňské radnici. Více informací je na **sport.plzen.eu**.

Školka a Obláček mají ceny

Mateřská škola v Újezdě vytváří příjemné a inspirativní prostředí pro děti, učitele i širší komunitu.

Mateřská škola v Plzni-Újezdě a nástavba nad jedním z objektů ve Fakultní nemocnici Plzeň na Lochotíně získaly ocenění v soutěži Stavba roku Plzeňského kraje.

Mateřská školka v Újezdě získala **Cenu poroty** v kategorii novostavby za kultivované propojení tradičního tvarosloví s moderní dřevostavbou a za promyšlené řešení venkovních prostor pro děti. Vysoce ceněna je rovněž příkladná energetická koncepce budovy. Investorem stavby bylo město Plzeň za spolufinancování pomocí IROP 2021–2027. Autorem návrhu je projectstudio8. Zhotovitelem stavby byla firma PALIS Plzeň.

Cenu primátora města Plzně získal **Obláček nad Plzní**. Tak se jmenuje nástavba, jež byla ve Fakultní nemocnici Plzeň na Lochotíně vybudována podle návrhu světové architektky Evy Jiřičné. Ze skla a kovu tam vzniklo moderní zázemí pro hematologicko-onkologické pacienty, dárce kostní dřeně, lékaře i sestry.

Dominantním prvkem nástavby v nemocničním areálu na Lochotíně je Slunce jako symbol naděje pro těžce nemocné – Slunce, které nezapadá, naděje, která nekončí.

Zdroj: 2 x archiv soutěže Stavba roku Plzeňského kraje

Jiří Žalud, legenda plzeňského baletu, oslavil devadesátiny

Pokračování ze strany 1.

V letech 1968 a 1992 až 1995 byl šéfem plzeňského baletního souboru. Dlouholetou práci Jiřího Žaluda připomíná také řada ocenění. Za rok 2003 získal **Cenu Thálie za celoživotní mistrovství v oboru balet a pantomima**. „Tehdy cenu dostal jen několik let po svém odchodu do důchodu. Zrovna jsem začínal ve vedení plzeňského baletu. Myslím, že od té doby v plzeňském divadle vykonal tolik práce, že by si tuhle cenu zasloužil dostat ještě jednou," poznamenal s úsměvem **Jiří Pokorný**, šéf plzeňského baletního souboru, který Jiřího Žaluda na setkání na radnici doprovodil. Jiří Žalud dále v roce 2010 obdržel Cenu Vendelína Budila a získal také Uměleckou cenu města Plzně za rok 2015. Byl jmenován rovněž čestným členem Divadla J. K. Tyla.

„Balet se musí dělat s chutí a naplno, nejde vyskočit jen napůl. Když má tanečník sílu, dokáže přenést své pocity na diváky," vyznal se Jiří Žalud. Dodal, že v začátcích své kariéry hrával prince, našel se však v rolích komických a charakterních.

„Musí se to překonat," odpovídá Jiří Žalud na otázku, jak dokázal ‚přelstít' prokletí mnoha tanečníků, kteří se svou profesí musejí rozloučit kvůli zdravotním problémům v mladém věku: „Vím, že třicítka je pro mnoho tanečníků hranicí. Já v tom věku pořád chodil do tréninkového sálu, cvičil a říkal si, pořád to ještě jde. Ve čtyřiceti mi to taky ještě pořád šlo, takže jsem si řekl, že toho využiji a budu do toho dál šlapat." Jiří Pokorný potvrdil, že ve cvičebním sále trávil Jiří Žalud sám hodiny a hodiny: „Noví mladí tanečníci, kteří k nám nastupují, bývají překvapeni, když ho tam vidí trénovat, pak však využijí jeho zkušeností a chodí si k němu pro rady."

Kromě baletu a divadla má Jiří Žalud další velkou lásku – kolo. Procestoval na něm celou Evropu a ještě donedávna jezdíval denně v průměru 60 kilometrů.

Jiří Žalud (uprostřed) jako Ceremoniář v baletu Šípková Růženka. Foto: archiv DJKT

Vánoční Plzeň

Program:

16:00 Zahájení a dětský pěvecký sbor opery DJKT Kajetán
16:45 Soubor písní a tanců Jiskra
17:20 Pilsner Jazz Band
17:50 Sváteční slovo plzeňského biskupa a primátora města Plzně
18:00 Slavnostní rozsvícení vánočního stromu
18:05 Monika Absolonová

Moderátor: Stanislav Jurík

Advent a Vánoce v katedrále sv. Bartoloměje

Ukládání Ježíška do jesliček / 17. prosince v 18 hodin

Ranní mše se zpěvem staročeských rorátů v podání Plzeňského literátského bratrstva / každá adventní neděle od 6:45 hodin / mše svatá od 7 hodin

Adventní půlhodinky s varhanními improvizacemi (24. ročník) / vždy v neděli od 15 hodin
29. 11. **Simon Brandlechner**
6. 12. **Jakub Janšta**
13. 12. **Jan Gottwald**
20. 12. **Václav Uhlíř**

Koncertní provedení rorátů
Pondělí 30. 11. v 19 hodin, účinkuje soubor Ritornello

Mše sv. s přivítáním Betlémského světla s biskupem T. Holubem
Neděle 20. 12. v 10 hodin

Vánoční program v katedrále
24. 12. v 22:00 **Předpůlnoční bohoslužba v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Františkánské ul.**
24. 12. v 24:00 **Půlnoční bohoslužba** s biskupem T. Holubem
25. 12. v 10:00 **Mše na Hod Boží** s biskupem T. Holubem
25. 12. v 18:00 **Pontifikální nešpory** v podání Katedrální scholy pod vedením Petra Kryla; varhaník Aleš Nosek, předsedá biskup T. Holub
27. 12. v 16:00 **Slavnostní vánoční koncert - staré české a moravské koledy**, účinkuje soubor **Karmína** (Praha)
1. 1. v 10:00 **Novoroční mše svatá** s biskupem T. Holubem

Změna programu vyhrazena.

akce.plzen.eu

Rozhovor

Jana Tytlová: Odměnou nám jsou odpočinuté maminky

Ředitelka Dětského centra Plzeň představuje služby pro rodiny, které pečují o děti s postižením

Město Plzeň jako svou příspěvkovou organizaci provozuje jediné zdravotnické zařízení – je jím Dětské centrum Plzeň. Zařízení získalo v letošním roce status centra komplexní péče o děti. Sídlí v ulici Na Chmelnicích 6. Druhé zařízení této příspěvkové organizace provozuje svoji činnost na Doubravce v Partyzánské 55. Pokud jsou někomu tyto adresy povědomé, nemýlí se. Historicky v nich byl Kojenecký ústav s dětským domovem Plzeň pro děti ve věku 0 až 3 roky. Do tohoto ústavu nastoupila v roce 1987 dětská lékařka Jana Tytlová a od roku 2001 stála v jeho čele jako ředitelka. Nyní vede Dětské centrum Plzeň.

Jana Tytlová začala jako dětská lékařka pracovat v roce 1987 v Kojeneckém ústavu s dětským domovem Plzeň. Od roku 2001 stála v jeho čele. Zařízení provedla transformací a nyní vede Dětské centrum Plzeň. Foto: Milan Říský

Takže měnily se názvy organizací, adresy ne…

Měnily se nejen názvy, ale také služby, které poskytujeme. Vše souvisí se změnami legislativy. Abych to vysvětlila, budu se muset ohlédnout zpět. Do roku 2012 jsme byli Kojenecký ústav s dětským domovem pro děti maximálně do tří let věku. V ulici Na Chmelnicích byl kojenecký ústav, na Doubravce dětský domov. Toho roku jsme se stejně jako řada podobných zařízení v České republice transformovali v dětské centrum. Docházelo tehdy k odklonu od velkých ústavních zařízení. Jako dětské centrum jsme poskytovali nejen péči o děti, které u nás byly dlouhodobě umístěny, ale také ambulantní služby a poradenství pro rodiny. Po zrušení činnosti dětských domovů k 31. prosinci 2024 jsme připravili naši transformaci k poskytování jiného typu zdravotních i sociálních služeb – Dětské centrum Plzeň je od 1. ledna letošního roku registrováno jako centrum komplexní péče pro děti, což je specializované zdravotnické zařízení.

Jaké služby poskytujete?

Je to především zdravotní péče pro děti ve věku 0 až 18 let se závažným život ohrožujícím onemocněním. V objektu Na Chmelnicích máme celkem patnáct lůžek, pokoje jsou vybaveny tak, aby co nejvíce připomínaly dětský pokojík v rodinném prostředí. Zajistíme na žádost rodiny a doporučení buď praktického lékaře pro děti a dorost, nebo lékařů odborných, dlouhodobou lůžkovou péči. Ta je využívána v případech zdravotně náročných dětí, například těch, které mají tracheostomickou rourku, jsou vyživovány prostřednictvím PEGu či mají těžké projevy epilepsie nebo jiné problémy, které vyžadují intenzivní a časově náročnou rehabilitaci. Tato péče je hrazena zdravotní pojišťovnou. I toto je pro nás důležitá změna, neboť dříve jsme fungovali pouze z příspěvku zřizovatele. Při této péči si rodiče mohou brát dítě domů, třeba na víkendy, aby bylo v kontaktu s rodiči, sourozenci a dalšími členy rodiny. Zajistíme také doléčovací pobyty pro chronicky nemocné děti. A jsme schopni poskytnout i paliativní péči. Dalším typem je respitní neboli odlehčovací služba, kterou rodiny využívají v případě, že potřebují mít čas i na své zdravé členy, a především v momentě, kdy si pečující člen rodiny, což bývají především maminky, potřebují odpočinout. Když s nimi mluvím, tak řeknou, že se třeba už dva tři roky pořádně nevyspaly. Když převezmeme péči o nemocné dítě my, mohou si na pár dní oddychnout nebo jet na dovolenou. Už nyní je vidět, že o tuto službu zájem je. Žádné jiné zařízení v Plzeňském kraji zdravotní respitní péči neposkytuje, fungují jen denní stacionáře.

Jak často nebo jak dlouho mohou rodiny tuto službu využívat?

V rámci respitní služby může u nás dítě být až 14 dní v kuse. Za rok lze vybrat až 60 dní respitní péče. Zdravotní pojišťovna však hradí pouze 14 dní. Další dny si musí rodina hradit jako samoplátce. Díky vstřícnosti zřizovatele jsou ceny nastaveny tak, aby byly pro rodiny dostupné.

Ke všem pobytovým službám nabízíme i něco navíc. Maminky, se kterými se setkáváme, by za své dítě dýchaly, a když nám dítě svěřují, potřebují získat důvěru, že o něj bude dobře postaráno. Po prvním kontaktu s rodinou proto nabízíme adaptaci při přítomnosti rodiče, aby si dítě přivyklo na nové prostředí i personál.

Zatím jsme vyjmenovali služby pobytové, nabízíte i jiné?

Ano. Například rehabilitaci včetně péče stacionární pro děti vyžadující speciální péči. Dále poskytujeme ošetřovatelskou i rehabilitační péči v rodinném prostředí malých pacientů. Zdravotní sestra i rehabilitační pracovník mohou za nimi dojet domů. Další služby už pak mají zdravotně-sociální charakter.

Prosím, můžete to přiblížit?

Jak už bylo řečeno, fungujeme na dvou adresách. Na Chmelnicích je zdravotní péče, především pro těžce postižené děti, avšak s jednou výjimkou – poskytujeme zde i sociální rehabilitaci tzn. edukační pobyt pro maminky s malými dětmi. Učíme nezkušené maminky pečovat o dítě. Často jde o ženy ze sociálně znevýhodněného prostředí, maminky nezletilé, maminky, které vyžadují podporu v rodičovské kompetenci. Tuto službu poskytujeme ve spolupráci s Orgánem sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). Často k nám maminka přijde s miminkem rovnou z porodnice a po několika týdnech odchází do rodinného prostředí, kde jí pak ještě pomáhají terénní sociální pracovníci.

V Doubravce v Partyzánské ulici funguje ŠNEČEK, což je zařízení sociálně-právní ochrany s nepřetržitým provozem pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Tedy pro takové dítě, které se ocitlo bez jakékoliv péče nebo jsou-li jeho život či příznivý vývoj vážně ohroženy. Takže tam máme například děti velmi zanedbané, tělesně či duševně týrané nebo zneužívané. Často se jedná o sourozenecké skupiny. Středisko na Doubravce se však věnuje i pomoci pěstounům a dětem, které do pěstounské péče přecházejí.

Jakým způsobem?

V České republice až na výjimky nelze dítě do 4 let věku umístit do ústavní péče. Když je potřeba, v první chvíli se o něj starají přechodní pěstouni, a to maximálně po dobu jednoho roku. Během této doby by měla být jeho situace vyřešena, a to buď návratem do biologické rodiny, přechodem do klasické pěstounské péče, anebo pokud je dítě právně volné, umístěním do osvojení. Koordinaci pěstounské péče má na starosti Plzeňský kraj. Protože my máme dlouholeté zkušenosti s náhradní rodinnou péčí a také velmi dobré personální obsazení, zajišťujeme zdravotní a vývojovou diagnostiku dětí umisťovaných do náhradní rodinné péče. A pokud miminko potřebuje rehabilitovat, zajistíme to bez dlouhých čekacích lhůt. Pěstounské rodiny i doprovázíme.

Mluvila jste o dobrém personálním složení Dětského centra Plzeň. Jaké je?

Největší počet tvoří střední zdravotnický personál – dětské nebo všeobecné sestry. Ty pracují v zařízení Na Chmelnicích. V Partyzánské ulici pracují jak sestry, tak i pracovnice v sociálních službách; pro naše děti jsou to vždy „tety“. K týmu patří lékařky, psycholožky, fyzioterapeutky, ergoterapeutka, rodinná terapeutka, speciální pedagogové a sociální pracovnice. Ty pomáhají rodinám s žádostmi o různé sociální dávky, řeší sociální situaci dětí, jsou v kontaktu s úřady, soudy a neziskovými organizacemi. Díky tomuto obsazení máme velkou výhodu – dokážeme poskytnout komplexní péči na jednom místě. Což velmi dobře kvitují rodiče postižených dětí, které jsou u nás na dlouhodobém pobytu nebo na respitní péči. Zajištění odborné péče je velmi nutné i pro děti, které pobývají ze sociálních důvodů v našem „Šnečku“.

Spolupracujete i s jinými lékaři nebo zařízeními?

Ano, spolupracujeme především s lékaři, kteří dávají dětem doporučení na dlouhodobou péči. Často jsou to odborní lékaři z Fakultní nemocnice Plzeň a právě její blízkosti využíváme. Dlouhodobě s ní spolupracujeme, ať již při konzultacích léčby našich pacientů, nebo při proškolování našeho personálu.

„Můj velký dík patří kolegům. Změnilo se spektrum služeb a pečovat o těžce postižené děti ve věku od 0 do 18 let je velmi náročné. Nikdo však neodešel. Personál je stabilní a z toho mám velkou radost.“

Jaký je zájem o vaše služby?

Centrum komplexní péče funguje zatím relativně krátce. Kapacita dlouhodobé lůžkové péče je k dnešnímu dni ze dvou třetin naplněna. Máme rodiny, s nimiž spolupracujeme dlouhodobě. Největší zájem je o odlehčovací služby a věříme, že se poptávka po našich službách bude zvyšovat. V našem oboru to funguje především díky sdílení dobrých zkušeností.

Pracovala jste v kojeneckém ústavu s dětským domovem, nyní vedete centrum, v němž je pečováno o děti s těžkým postižením. Jak jste se k péči o děti, které zrovna nemají dobrý start do života, dostala?

V roce 1987, po studiu na lékařské fakultě v Plzni a po mateřské, jsem začala pracovat jako dětská lékařka ve středisku v Partyzánské ulici na Doubravce, kde byl dětský domov pro ty nejmenší děti. Pracovala jsem na této pozici 16 let a v roce 2001 jsem se dostala na post ředitelky Kojeneckého ústavu s dětským domovem, který se později, jak už jsem uvedla, přeměnil na Dětské centrum Plzeň. Loni jsme pak připravili transformaci služeb.

Co vás u této, asi psychicky náročné, práce udrželo?

Právě přímá práce s dětmi, rodinami i pěstouny. Ano, musím se věnovat manažerské činnosti i administrativě, ale vím, že pomáháme dětem i rodinám. V minulosti jsme umisťovali do rodin třicet až čtyřicet dětí ročně, vídali jsme šťastné páry, které si od nás odvážely dítě a v poradně jsme pak vídali děti, které rozkvetly.

Jste s rodinami v kontaktu?

Když se rozhlédnete v mé kanceláři, tak vidíte fotografie dětí, které mi připomínají, že to dobře dopadlo. Třeba tento chlapec měl závažné srdeční zdravotní postižení, za sebou mnoho různých operací a nikdo nevěděl, jaká bude jeho prognóza. Podařilo se nám dostat ho do pěstounské péče moravské věřící rodiny. Jsme s nimi v kontaktu a víme, že dospěl a funguje. Tady na téhle fotce je klučina, který měl také závažné zdravotní postižení, byl na vozíčku a my jsme ho „piplali“. Podařilo se zajistit mu náhradní rodinu, odešel do ní asi jako tříletý. Nedávno jsem se dozvěděla, že studuje střední školu sociálního zaměření, a dokonce nám tady praktikovala jeho přítelkyně. A třeba nedávno nám dovážková služba přivezla krabici, a když jsme ji rozbalili, byl uvnitř ovocný dort a poděkování. Poslal nám to mladý muž, který svůj život začínal také u nás. Teď už mu je třicet let, žije na druhém konci republiky, ale vzpomněl si na nás.

Dnes, když jsme centrum komplexní péče a pečujeme o děti se závažným postižením, vidím, jak smutné příběhy některé rodiny zažívají s vlastními dětmi. Odměnou nám je setkání s vděčnými maminkami, které každý den bojují za své dítě, snaží se pro něj udělat maximum a nám přijdou poděkovat za to, že jim pomáháme.

A můj velký dík, že toto mohu zažívat, patří kolegům. Měla jsem obavy, jak na transformaci, při níž se změní spektrum služeb, budou reagovat. Něco jiného je totiž krmit a chovat celkem zdravé miminko a něco jiného pak je postarat se a pečovat o těžce postižené děti, které už jsou starší. Je to mnohem náročnější. Potěšilo mě, že naše sestřičky do toho šly. Nikdo neodešel. Personál je stabilní a z toho mám velkou radost.

DEPO2015 je po rekonstrukci, funguje bez omezení

Jedna z hlavních kulturních scén Plzně byla modernizována za téměř 200 milionů korun

Po téměř dvou letech stavebních prací se v DEPO2015 znovu otevírá zrekonstruovaná budova s výstavními a expozičními prostory, kreativními dílnami, ateliéry i oblíbenou kavárnou Ústředna. Rekonstrukce, která probíhala postupně od října 2024, se zaměřila nejen na obnovu interiérů, ale také na celkové zlepšení technického stavu budovy a zvýšení její energetické úspornosti. Veřejnost je zvána na novou interaktivní rodinnou expozici Do těla, která vznikla přímo v dílně DEPO2015.

DEPO2015 prošlo rozsáhlou rekonstrukcí. Veřejnosti v něm je na ploše 480 metrů čtverečních přístupná interaktivní výstava Do těla. Foto: Martin Pecuch a archiv DEPO2015

Kompletně rekonstruována byla střecha a světlíky. Nosné konstrukce bylo nutné obnažit až na železobeton, opravit vzniklé trhliny a odstranit další poškození. Díky rozsáhlé sanaci se životnost konstrukcí prodloužila o několik desítek let. Výraznou proměnou prošly také střešní světlíky. Tvoří je téměř pět set skleněných tabulí různých rozměrů a tvarů, jejichž instalace patřila k technicky nejnáročnějším částem rekonstrukce. Nové světlíky lze automaticky otevírat a ovládat na dálku. Umožňují tak přirozené větrání a zlepšují vnitřní prostředí. Budova získala i novou skladbu střechy, moderní izolaci a zasklení, které přispívají ke snížení energetické náročnosti. Opravena byla také fasáda včetně nové omítky a vyměněna byla svislá okna kavárny Ústředna. Jejich nové provedení přitom zachovává původní členění i industriální charakter objektu.

Modernizovány byly také výstavní a expoziční prostory, které nyní nabízejí lepší podmínky pro pořádání kulturních akcí a interaktivních výstav. Vznikly také nové ateliéry určené dlouhodobým nájemcům z oblasti kultury a kreativních odvětví. Na své původní místo se vrátila kavárna Ústředna.

Zrekonstruovaná budova se veřejnosti slavnostně otevřela novou expozicí **Do těla**, která je inspirována fungováním lidského organismu. Jde o zážitkový projekt, který na ploše cca 480 metrů čtverečních propojuje vědu, vzdělávání, hru, pohyb a současné audiovizuální technologie. Oslovuje rodiny s dětmi i školy, kterým má pomoci ve výuce. Běžně neviditelné procesy převádí do her a pohybových úkolů. „Jedná se o dosud nejrozsáhlejší z interaktivních expozic, jejichž autorské tvorbě se v DEPO2015 věnujeme od roku 2018. Novinkou je realizace v novém prostoru určeném právě dětským interaktivním projektům, který byl součástí druhé etapy rekonstrukce," uvedla ředitelka DEPO2015 **Soňa Rychlíková**.

Od 1. října 2026 se změnil název organizace spravující areál DEPO2015. Původní, zapsaný ústav Plzeň 2015 je přejmenován na **DEPO2015, zapsaný ústav**. Všechny ostatní identifikační a kontaktní údaje zůstávají beze změny.

Festival Animánie bude hřejivý

Mezinárodní přehlídka audiovizuální tvorby Festival Animánie vstupuje do své třetí desítky s hřejivou dekou a hrnkem kakaa. Jeho letošní téma totiž je Tady jsem doma. Pro malé i velké návštěvníky připravuje v Moving Station útulné místo, kde budou moci relaxovat, obklopeni magickým světem animace.

Jednadvacátý ročník Festivalu Animánie potrvá od soboty 14. do úterý 17. listopadu. Festival je především soutěžní přehlídkou tvůrců a tvůrkyň do 26 let. Více než 100 krátkých snímků, vybraných ze stovek přihlášených, se tradičně utká v několika kategoriích o festivalové ceny Animáničky.

V programu letošního Festivalu Animánie je například také snímek En, ten, týky!

Zdroj: archiv Festivalu Animáne

Diváky pozve také na novinky současné české animace, která slaví úspěchy doma i v zahraničí. Projekci krátkometrážních snímků, mezi nimiž budou **9 milionů barev, Lepší člověk, Orla, En, ten, týky!** a další doprovodí debata s autory filmů. Festivalu se podařilo získat také nejnovější film australské animační legendy Adama Elliota **Paměti z ulity**. V programu také je současný oceňovaný snímek **Malá Amélie** nebo nejstarší dochovaný celovečerní animovaný film **Dobrodružství prince Achmeda** z roku 1926. Na závěr nabídne zvláštní uvedení **Shreka**, který letos slaví 25. narozeniny.

Více na **festival-animanie.cz**.

V Plzni se chystají Cirkusové noci

Od 13. do 15. listopadu ožije Plzeň novým cirkusem. Spolek Žongléros Ansámbl nabídne tři dny plné představení, workshopů, filmovou projekci i společné cirkusové tvoření. Na své si přijdou děti, dospělí, zkušení akrobaté i úplní začátečníci. Páteční program 13. listopadu odstartuje v plzeňském centru nového cirkusu Cirkulárium v Sokolovské ulici. Návštěvníci se mohou těšit na společné cirkusení, varieté studentů a lektorů, projekci dokumentárního snímku Fakír i prostor pro volný trénink a neformální setkávání. Sobota 14. listopadu bude na stejném místě patřit zážitkům na vlastní kůži. Připraveny jsou workshopy párové akrobacie pro děti s rodiči, vzdušné akrobacie, nácvik stojky pod vedením Hannah Lennox i žonglování s **Alešem Hrdličkou** *(na snímku)*. O den později se program přesune do Divadla ALFA, kde Cirkusové noci vyvrcholí dvěma představeními. Dopoledne potěší malé i velké diváky poetická a hravá inscenace AHOY! souboru TUTOcirk. Večer pak Aleš Hrdlička představí své sólové představení Orbiting Zero, v němž propojuje žonglování, manipulaci s objekty a novou magii.

Knížky nemizejí, daří se jim i v digitálním světě

Od prvních knih v jedné skříni k moderní kulturní a vzdělávací instituci. Taková je cesta Knihovny města Plzně, od jejíhož založení letos uplyne už 150 let. Radniční listy ve spolupráci s touto institucí přinášejí v novém seriálu cestu do její historie, vývoje a proměn. Listopadové zastavení patří knihám v digitálním světě.

Jednou z nejvýraznějších proměn posledních desetiletí byl příchod počítačů, internetu a postupně také digitálních knihovních služeb. Do digitálního světa začala knihovna vstupovat už v 90. letech minulého století. V roce 1997 získala studovna první počítač s výukovými programy a o rok později i první připojení k internetu. Přístup k celosvětové síti se postupně rozšířil do všech provozů a v roce 2008 začala knihovna nabízet návštěvníkům také Wi-Fi připojení.

Vlastní webové stránky má knihovna od roku 2001. Zpočátku byly jen velmi jednoduché a vytvářela si je sama. O pět let později zvítězila s novou verzí v soutěži Biblioweb 2006 o nejlepší web knihovny v ČR a zároveň obdržela ocenění Blind Friendly Web. Od roku 2016 zajišťuje design a technické řešení jejího webu SIT města Plzně, knihovna spravuje jeho obsah.

S rozvojem internetu se měnily i pracovní postupy. V roce 2001 zahájila knihovna automatizaci výpůjčního systému. Jako první byla automatizována Ústřední knihovna pro děti a mládež a další knihovny následovaly. V roce 2005 se automatizace rozšířila i do malých poboček a jednotlivé knihovny začaly přecházet na novou verzi knihovního systému, který je postupně propojil do jediné sítě. Automatizace přinesla nejen rychlejší práci knihovníků, ale také nové možnosti pro čtenáře. V roce 2007 už on-line katalog umožňoval například prodlužování výpůjček nebo rezervace dokumentů prostřednictvím čtenářského konta.

Takto vypadala studovna Knihovny města Plzně v 90. letech minulého století.

Zdroj: Archiv KMP

Technologie se postupně dostávaly i přímo k uživatelům. V roce 2011 začala knihovna půjčovat elektronické čtečky. O tři roky později přidala do své nabídky e-knihy, které poskytuje na základě licenční smlouvy se společností Palmknihy (dříve e-Reading). Z katalogu knihovny si je čtenáři stáhnou přímo do svého mobilu nebo tabletu. Od října 2025 si mohou stejným způsobem půjčovat také e-audioknihy. E-výpůjčky jsou pro registrované čtenáře zdarma.

Dalším krokem na cestě k digitálním službám je průkazka v mobilním telefonu. Od března 2025 si ji mohou čtenáři uložit do mobilní peněženky a mít ji tak stále po ruce. Je propojena s výpůjčním systémem a po připojení k internetu umožňuje rychlý přístup k informacím o výpůjčkách, rezervacích nebo platnosti registrace.

Za necelé tři desetiletí tak knihovna prošla cestou od prvního počítače a připojení k internetu přes automatizovaný katalog a elektronické čtečky až k e-knihám, e-audioknihám a průkazce v mobilu. Knihy přitom nezmizely – jen se k nim postupně přidaly nové cesty, jak je vyhledávat, půjčovat si je a číst nebo poslouchat.

Štěpán Pácl: Divadlo má člověka vytrhnout z každodennosti

Plzeňskou činohru Divadla J. K. Tyla v Plzni vede od letošního ledna režisér Štěpán Pácl. Do západočeské metropole přišel po zkušenostech z Prahy i Brna. S plzeňským souborem se seznámil při práci na inscenacích Antigona a Radúz a Mahulena.

Štěpán Pácl od letošního roku vede plzeňskou činohru. Foto: Irena Štěrbová

„Plzeňské divadlo má vlastně charakter jakéhosi národního divadla. Má totiž poskytovat obyvatelům svého města a kraje pestrost a rozmanitost divadelní produkce. Od té zábavné po závažnou a náročnou. Od dramaturgie tradiční po objevnou. Pro široké spektrum diváků od malých dětí po diváky seniorského věku. To je vzrušující a lákavý úkol," odpověděl na otázku, proč se rozhodl pro plzeňské angažmá.

Jakým směrem se bude tedy ubírat dramaturgie činohry?

Na repertoár se vrací česká i světová klasika. Jsem přesvědčen, že k titulům, které jsou dobrými hrami a skrývají otázky platné i dnes, má smysl se vracet. Nevnímám ale staré texty jako nedotknutelné exponáty ani jako volné pole pro režijní svévoli. Jde o to nahlížet na klasiku současnýma očima; moderně, nikoli však módně. I u současných her cítím, že je naší povinností „doručovat" plzeňskému publiku to nejlepší, co současná světová i česká dramatika nabízí. Neodmyslitelnou součástí nabídky musí být komediální repertoár. Plzeňský soubor je pro žánr komedie nadprůměrně disponovaný.

V nové sezóně budete režírovat Strakonického dudáka a Romea a Julii. Co vás na těchto příbězích baví?

To jsou příklady skvěle napsaných her, které člověka i přes své „stáří" stále vzrušují. Každým uvedením je třeba objevit něco, co jsme dosud přehlíželi nebo co se vytratilo. Oba tituly jsou o dospívání, o lásce a o vztahu rodičů a dětí. Ostatně tyto motivy jsou společné pro celou sezónu. Každý titul s nimi pracuje jiným způsobem. Tituly této sezóny spolu tak vedou jakýsi druh tvůrčího dialogu.

O jakých dalších novinkách tedy mluvíme?

Repertoár doplníme známou drsnou komedií Hrdina Západu, která nesmlouvavě zkoumá, proč si jako společnost vytváříme celebrity a idoly. Ze současné dramatiky jsme vybrali a v české premiéře uvedeme britskou konverzační komedii V dobrém i ve zlém, která vypráví o vztazích rodičů a dětí v pokročilém věku, a izraelské drama Itaie Segala Koho miluje má duše. Jedná se o komorní hru o sedmnáctiletém chlapci, který před svou rodinou skrývá svou sexuální orientaci.

Vedle premiérových titulů chystáte také několik mimorepertoárových projektů…

Moc rád bych pozval na komorní cyklus Souznění, ve kterém se formou scénického čtení a živé hudby potkáme se čtyřmi českými básníky: Máchou, Horou, Seifertem a Skácelem. V souboru máme hned několik interpretů, kteří mají k poezii silný vztah a zároveň jsou schopni ze čtení básně učinit nezapomenutelný zážitek. V listopadu si také připomeneme nedožité 90. narozeniny Václava Havla scénickým čtením jeho hry Vyrozumění. Téma jazyka jako nástroje moci, a ne jako prostředku porozumění je dnes možná ještě naléhavější než v době vzniku hry. A přitom je Vyrozumění napsáno s brilantním humorem, který umožňuje dotýkat se závažných otázek lidskosti.

Divadlo ALFA má nové umělecké vedení

Divadlo ALFA zahájilo sezónu 2026/27 s novým uměleckým vedením. Režisér Šimon Spišák a dramaturgyně Daniela Jirmanová jsou podepsáni i pod první premiérou, kterou je pohádka z pera Karla Jaromíra Erbena Dlouhý, Široký a Bystrozraký, v mírně netradičním pojetí. Příběh prince, kterému pomáhají tři svérázní přátelé, se v Alfě odehrává jako loutkové divadlo s marionetami i hereckými výstupy. Premiéru měl v říjnu.

První premiérou nové sezóny byla v Alfě inscenace Dlouhý, Široký a Bystrozraký. Foto: Alžběta Huclová

„Šimon Spišák a Daniela Jirmanová jsou zkušení tvůrci. Šimon má zcela osobitý a nezaměnitelný styl režie a umělecké vidění. Daniela je koncepční tvůrce s velkým rozhledem a zkušenostmi s dramaturgií, tvorbou pro děti a divadelním lektorstvím. Zná velmi dobře tvorbu naší scény za posledních dvacet let. Zároveň mají oba blízký vztah k loutkovému divadlu, které je silnou stránkou Divadla ALFA," uvedl ředitel Divadla ALFA **Jakub Hora** a dodal: „Plynule tak mohou navázat na tvorbu tandemů Tomsa Legierski – Petra Kosová nebo Tomáš Dvořák – Pavel Vašíček."

Šimon Spišák (1987) je výrazný slovenský režisér mladší generace, absolvent Katedry loutkového a alternativního divadla na DAMU, kmenový režisér a spoluzakladatel nezávislého Nového divadla v Nitře. Jeho rukopis definuje hravost, nadsázka a silná obraznost, kterou pravidelně uplatňuje na českých a slovenských loutkových, alternativních i činoherních scénách, např. Divadlo D21, Činoherní studio Ústí nad Labem, Divadlo Drak, Divadlo loutek Ostrava. Pochází ze známé loutkářské a umělecké rodiny Spišákovců (je vnukem režiséra Karola Spišáka a synem režiséra Ondřeje Spišáka).

Daniela Jirmanová vystudovala Divadelní vědu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Působila v Divadle Petra Bezruče a Divadle loutek Ostrava. Jako hostující dramaturgyně pracovala v Západočeském divadle v Chebu, v Komorní scéně Aréna v Ostravě, Divadle Drak v Hradci Králové a v Národním divadle moravskoslezském. Externě spolupracovala také s literárně-dramatickou redakcí Českého rozhlasu Ostrava. Působila v Národním divadle moravskoslezském jako vedoucí Ateliéru pro divadelní vzdělávání.

Podzim v Divadle ALFA

Od října lze do Alfy opět zajít na sobotní odpolední představení pro rodiny s dětmi, některá z nich doprovodí tvořivá dílnička **Alfahrátky**. Pohádka **Dlouhý, Široký a Bystrozraký** bude na programu rovněž v pátek 13. listopadu v 17 hodin.

Nová řada **ALFAZET** nabízí atraktivní večerní představení, například 23. listopadu to bude inscenace **Emil čili o Háchovi** Divadla D21, pod tou jsou podepsáni **Tomáš Jarkovský** a **Jakub Vašíček**. Na prosinec chystá Alfa premiéru poetického kabaretu **Krasopisné klikyháky** v režii Radovana Lipuse, který autorsky i dramaturgicky připravila Petra Kosová s kolektivem autorů a s dětmi ze základních škol Plzeňského kraje. Před Vánoci se do Alfy vrátí **Betlémská hvězda superstar**.

Plzeň si připomene 17. listopad

Workshop, setkání s pamětníky, studentský koncert, divadelní scénické čtení a výstavy. Plzeň nabídne 17. listopadu pestrý program, který připomene události roku 1989, osobnost Václava Havla i hodnoty svobody a demokracie. Návštěvníci se budou moci zapojit do tvůrčích aktivit, vyslechnout autentická svědectví o životě v nesvobodě nebo se zamyslet nad tím, co znamená Havlův odkaz pro současnou společnost. Většina programu je přístupná zdarma.

Hlavní část programu se v úterý 17. listopadu odehraje v DEPO2015. V ateliéru se od 14 hodin koná workshop **Ven z izolace**, který pořádá Paměť národa. Účastníci se interaktivní formou seznámí s důležitými okamžiky Havlova života, jeho rodinou, tvorbou a dobovými souvislostmi. V 15:30 hodin se v kavárně Ústředna uskuteční setkání **Vzpomínky na listopad 1989** s bývalými plzeňskými studenty Ľubomírem Smatanou a Martinem Sichingerem. Součástí programu bude představení Sichingerovy knihy Zítra přijde Olah, která pojednává o dospívání v 80. letech minulého století. V 17 hodin se bývalá autobusová hala promění v koncertní prostor. Studentský koncert **sebeReflexe** propojí českou klasickou, filmovou a populární hudbu s osobními příběhy lidí, jejichž životy poznamenaly zásadní události druhé poloviny 20. století. Koncert připomene Mezinárodní den studentstva, Den boje za svobodu a demokracii, 90. výročí narození Václava Havla i odkaz Charty 77. Jednotlivé skladby doplní setkání studentů s pamětníky, mezi nimiž budou signatáři Charty 77, osobnosti plzeňského disentu, kultury a vědy a přímí účastníci událostí let 1968 a 1989. Ve 20 hodin se pak na Malé scéně Divadla J. K. Tyla koná scénické čtení Havlovy hry **Vyrozumění**. Součástí oslav a vzpomínek na 17. listopad je v Plzni také audio procházka **Dojdeš až na náměstí?** Výstavy budou například k vidění v Galerii Ladislava Sutnara v Riegrově ulici nebo na Radbuzské náplavce v prostoru Podšálek. Výstava před radnicí na Slovanech nese název **Paměti národa Charta 77: příběhy odvahy a svobody**.

V Krašovské hrají pro děti

Areál Krašovská Aktivity centrum Plzeň je místem aktivního odpočinku a zábavy pro všechny generace, v jehož nabídce se pravidelně potkává pohyb s kulturou a kreativitou. Provozovatelem centra je městská společnost Obytná zóna Sylván, a. s., která na závěr roku připravila pestrý víkendový program pro rodiny s dětmi.

„Na podzimní a předvánoční období jsme pro malé i velké návštěvníky přichystali dvě nedělní odpoledne plná smíchu, magie a vánočních tradic – 22. listopadu od 16 hodin u nás tradiční dětské divadlo vystřídá vtipný kouzelník Čáry Kluk se svými kouzly, triky a vtípky. Součástí programu bude také velmi oblíbené balonkování," informovala hlavní manažerka Krašovská Aktivity centrum Plzeň **Zdenka Kamišová**. „První prosincovou neděli 6. prosince, rovněž od 16 hodin, se společně naladíme na čas adventu díky loutkové Vánoční pohádce. Celý program je plně interaktivní, takže si děti přímo zahrají na Tři krále a muzikanty, společně si zazpíváme koledy s kytarou, vytvoříme živý Betlém a na názorných ukázkách si připomeneme význam lidových vánočních zvyků," pozvala **Pavla Šlajsová**, organizátorka akce. Vstupenky lze zakoupit přímo na recepci centra Krašovská nebo v síti Plzeňská vstupenka. Veškeré podrobnosti jsou k dispozici také na webu **www.krasovska.cz**.

Soutěž

Krašovská Aktivity centrum připravila pro čtenáře Radničních listů soutěž: **Jak se přesně jmenují speciální skákací boty, na kterých v Krašovské skáčou dospělí i děti?**

Každý, kdo nám napíše správnou odpověď na e-mail **recepce@krasovska.cz** s předmětem soutěž **Radniční listy**, získá na Vánoční pohádku 6. prosince jeden vstup zdarma buď pro sebe, nebo pro své dítě. Čas na zaslání odpovědí je do 4. prosince.

Opět zazní Bonjour, Plzeň

Francouzská kultura, gastronomie, film, víno i francouzský jazyk opět zavítají do Plzně. Podzimní edice festivalu Bonjour Plzeň 2026 nabízí od 2. do 15. listopadu pestrý program pro děti, studenty i dospělé a představí Francii z mnoha různých úhlů.

Například filmový klub v Měšťanské besedě uvede francouzské snímky **Nenávist** a **Ve jménu cti**. Na programu je dále přednáška Romana Musila, ředitele Západočeské galerie v Plzni. Milovníci vína si přijdou na své při srovnávací degustaci francouzských a portugalských vín. Pro nejmenší je připraven workshop **Mon petit sablé** a festivalová **Chvilka s pohádkou** v češtině i francouzštině. Studenti plzeňských středních škol si mohou prověřit své znalosti Francie, její kultury, gastronomie a reálií ve francouzském pub kvízu. Pro všechny, kteří se chtějí potkat a procvičit si francouzštinu bez ohledu na úroveň znalostí, je určeno také neformální Speak dating. Bonjour Plzeň 2026 pořádá Alliance Française de Plzeň. Více na **www.alliancefrancaise.cz/plzen/**.

Pětatřicátnici zahrají v Šeříkovce

Kapela 35. plzeňského pěšího pluku FOLIGNO, pod dirigentskou taktovkou Jana Šmata, má za sebou další úžasný hudební rok plný nezapomenutelných zážitků. Tradiční promenádní koncerty U Branky i koncert k Mezinárodnímu dni seniorů v Měšťanské besedě se těšily obrovskému zájmu diváků. Nyní zvou Pětatřicátníci na koncert vánoční. Uskuteční se 7. prosince od 18 hodin v KD Šeříkovka na Slovanech.

Z Archivu města Plzně: Pozůstalost Otakara Waltera

V Archivu města Plzně se nachází pozůstalost Otakara Waltera mladšího, v níž jsou uloženy kromě archiválií týkajících se jeho osoby také dokumenty vztahující se k jeho stejnojmennému otci Otokaru Waltrovi staršímu (v matrice narozených mají oba dva shodně uvedeno jméno Otokar).

Otokar Walter st. se narodil 15. srpna 1862 ve Starých Benátkách do rodiny truhlářského mistra. V červnu 1888 se v kostele sv. Gotharda v Bubenči oženil s Antonií Kunešovou (1864–1938), dcerou holešovického zlatníka. V té době byl již sochařem a žil na pražských Vinohradech. Nicméně již v roce 1891 se celá rodina přestěhovala do Plzně, kde se natrvalo usadila.

Manželé Walterovi měli šest potomků, z toho tři syny – **Otakara** (1890–1963), **Václava** (1896–1919) a **Karla** (1899–1917). Všichni tři synové se věnovali sochařině, ale mladší dva zemřeli v poměrně mladém věku na tuberkulózu. Na tu v roce 1919 zemřela také jejich sestra Božena (1892–1919). Svého otce přežili pouze Otakar a dcery Milada Tylová a Marie Daníčková. Otokar Walter st. zemřel v Plzni dne 9. června 1933.

V Plzni se umělecky podílel na výzdobě Měšťanské besedy, Velkého divadla nebo Západočeského muzea v Plzni. Byl autorem bronzové desky připomínající děti zastřelené při hladové bouři 21. června 1918 na Koterovské třídě či pomníku horníků zastřelených za stávky v roce 1890 v Nýřanech (zničen Němci v roce 1938, obnoven v roce 1956 sochařem V. Jindřichem ze Zbůchu).

Otakar Walter ml. se narodil 30. října 1890 na pražských Vinohradech jako prvorozený syn. Jak již bylo zmíněno, krátce po jeho narození se rodina přestěhovala do Plzně. Zde také Otakar začal navštěvovat obecnou školu

Otakar Walter pracuje na hliněné sošce ženy. Zdroj: Archiv města Plzně

a posléze i nižší stupeň české reálky. Sochařskou praxi získal v dílně svého otce a v letech 1907–1913 navštěvoval Uměleckoprůmyslovou školu v Praze,

Otakar Walter pracuje na soše „Oráč" pro Okresní hospodářskou záložnu v Plzni, 1936. Zdroj: Archiv města Plzně

kde byl žákem profesorů Drahoňovského a Suchardy.

Pracovně začínal pod záštitou otcova ateliéru. Často se věnoval podobiznám, tvorbě plaket a pamětních desek. Byl členem Svazu západočeských výtvarných umělců. V roce 1946 se stal členem Odborové organizace českých výtvarníků v Praze a od roku 1948 byl členem Ústředního svazu československých výtvarných umělců. Po roce 1948 vytvářel zejména reliéfy, a to s alegorickými motivy.

Vyjma umělecké činnosti byl také učitelem modelování na odborné pokračovací škole (1924–1943) a po válce učil na keramické škole působící při Průmyslové škole stavební v Plzni. Vedl také vlastní školu v ateliéru v Čechově ulici.

Mezi jeho díla patří reliéfy na plzeňské obchodní akademii či portály Masarykovy školy na Jiráskově náměstí, pamětní deska obětem 5. května 1945 na Klatovské třídě či busta Karla Klostermanna.

Otakar Walter ml. byl ženatý a zemřel 8. května 1963 v Plzni.

Kateřina Fantová
Archiv města Plzně

Jako prezident navštívil Masaryk Plzeň čtyřikrát

Poslední návštěva v Čechách vládnoucího panovníka se v Plzni uskutečnila již v září roku 1905. Plzeň se přes veškerá očekávání další návštěvy Františka Josefa I. nedočkala (zemřel 21. listopadu 1916), na cestu do Plzně nenašel čas ani jeho nástupce Karel I. A je otázkou, zabránila-li mu v tom probíhající první světová válka či zda to bylo zapříčiněno tím, že na českém trůně pobyl necelé dva roky – do vyhlášení samostatné Československé republiky v roce 1918. S koncem monarchie v Čechách skončil i institut panovníků, nejvyššími představiteli nového státu se stali jeho prezidenti.

První československý prezident **Tomáš Garrigue Masaryk** (7. března 1850 Hodonín – 14. září 1937 Lány) zavítal do Plzně několikrát. Jsou známé i jeho čtyři návštěvy ještě z doby před jeho nástupem do funkce. Dne 1. května 1893 pronesl v Plzni projev při oslavě 1. máje, kterou pořádal dělnický spolek Pokrok. Podruhé v lednu a únoru 1907 šestkrát přednášel o novodobém socialismu v dělnickém domě Peklo. Dne 12. listopadu 1911 přednesl projev o současné politice vlády na veřejné schůzi pokrokové strany v Měšťanské besedě a 27.–29. září 1912 v Plzni přednášel své názory na aktuální otázky české politiky na III. sjezdu mládeže pokrokové strany.

Ve funkci prezidenta, kterou zastával od 14. listopadu 1918 do 14. prosince 1935, měla Plzeň tu čest přivítat Masaryka rovněž čtyřikrát a v roce 1928 Plzní

Přivítání prezidenta Masaryka před radnicí při návštěvě Plzně v roce 1921. Zdroj: Archiv města Plzně

pouze projížděl bez zastávky při své cestě do Domažlic.

První prezidentská návštěva se uskutečnila **17. května 1919**. Plzeň připravila T. G. Masarykovi impozantní přijetí. Přijel automobilem v 9.15 od Prahy a celou cestu k náměstí byl provázen bouřlivými ovacemi. Ulice, ale také okna a střechy byly přeplněny obyvateli Plzně a jejího okolí. Před radnicí zahrála hudba hymnu, prezident byl uvítán básní a chlebem a solí, poté se odebral do zasedací síně radnice, kde ho přivítal starosta města Matouš Mandl. Krátkou řečí pozdravil shromážděné i prezident Masaryk. Během dalšího programu se svým doprovodem navštívil Škodovy závody, nemocnici, spolkové domy Nebe a Peklo a sokolovnu.

Druhá návštěva prezidenta Masaryka v Plzni je datována 2. října 1921. Přijel tentokrát z Lán k Lochotínu před desátou hodinou a byl uvítán starostou Luďkem Pikem. Následně se kolona odebrala zaplněnými ulicemi na staveniště školy na Jiráskově náměstí, kde se prezident zúčastnil položení jejího základního kamene. Škola pak nesla jeho jméno. Po vlastním aktu a projevech se prezidentská suita odebrala z Jiráskova náměstí ul. Radyňskou, Sladkovského a Koterovskou (místy, kde bylo při hladových bouřích v roce 1918 zastřeleno pět dětí) k novému sokolskému pavilonu. Při první návštěvě Masaryk věnoval pozornost zdejšímu průmyslu, při druhé návštěvě se zajímal především o zemědělství a plzeňské humanitní ústavy. Na náměstí Republiky pak byl pozdraven členy III. kraje Dělnické tělovýchovné jednoty. Navštívil také Hospodářské družstvo, Ústav pro nedužívé a zmrzačené děti na Borech, poobědval v Měšťanské besedě a v odpoledních hodinách zhlédl cvičení III. kraje DTJ (Dělnická tělovýchovná jednota).

Třetí prezidentská návštěva v **květnu 1923** se uskutečnila při jeho cestě do Domažlic a Klatov a byla nejkratší, neboť Masaryk neopustil prostor plzeňského nádraží. Jeho vlak zastavil vpodvečer **2. května** na nádraží a na bohatě vyzdobeném peronu ho pozdravil starosta Pik. Shromážděni tam byli také zástupci úřadů a korporací. Pik referoval prezidentu zejména o boji proti nezaměstnanosti, obecních investicích a plánech obce do budoucna. Nato pokračoval prezident do Domažlic. Druhý den při cestě z Klatov do Plzně byl prezidentský vlak opět hojně pozdravován davy přihlížejících. Na plzeňském hlavním nádraží však zastavil pouze na 13 minut a Masaryk uvnitř vozu krátce pohovořil se starostou Pikem.

Čtvrtá Masarykova prezidentská návštěva se uskutečnila 6. července 1929 v době zájezdu Čs. obce sokolské do Plzně. Masaryk opět přijel vlakem a opět na všech stanicích z Prahy do Plzně pozdravovaly prezidenta nadšené davy. Před plzeňským nádražím prezidenta vítala sokolská mládež, členové DTJ, členové spolků s prapory a davy obyvatel. Cesta prezidenta vedla k radnici a pak na sokolský stadion na Borech, kde přihlížel sletovému cvičení. Prezident Masaryk ho sledoval s velkým zájmem. V 18:20 hodin se vydal k Masarykovu ústavu pro zmrzačené děti. Z vozu však nevystoupil a zprávu o činnosti vyslechl z auta. Dále se konvoj přesunul k dělnickému domu Peklo, kde byli v zahradě shromážděni členové DTJ a příslušníci sociálně demokratické strany. Po projevu seniora sociálně demokratických pracovníků bývalého poslance Karla Vrátného pronesl prezident svůj poslední projev a návštěvu ukončil. Ač návštěvu provázela nepřízeň počasí a pršelo, v ulicích stály jásající davy. Automobilem se pak prezident přesunul na nádraží a v 19:15 hodin pokračoval do Prahy v salónním voze zvláštního vlaku.

Dne 6. března 1930 byl Masaryk u příležitosti svých 80. narozenin usnesením zastupitelstva města jmenován čestným občanem města Plzně. Do Plzně však ani při této příležitosti, ani v letech následných již nezavítal.

Štěpánka Pflegerová
Archiv města Plzně

SOUTĚŽ Z HISTORIE

Masarykova škola na Jiráskově náměstí (nesla také název Jiráskova škola či 12. základní devítiletá škola) byla postavena podle plánů Hanuše Zápala. Prvotní návrh pocházel již z roku 1914, avšak jeho realizaci znemožnila první světová válka. Dnešní úspornější realizace pochází z roku 1916, základní kámen byl položen 2. října 1921 za přítomnosti **prezidenta T. G. Masaryka** *(viz snímek)*, stavba byla dokončena v roce 1923.

Jedná se o trojpodlažní symetrickou budovu na půdorysu U. Ve střední části

budovy, zvýrazněné štítem a vysokou valbovou střechou, je v přízemí tělocvična a v patrech byly prostory vedení obou původně samostatných škol – chlapecké a dívčí obecné školy, které byly přístupné samostatnými vchody v postranních částech budovy. Figurální výzdoba portálů je dílem

A/ Otokara Waltera st. (1862–1933)
B/ Otakar Waltera ml. (1890–1963)
C/ Celdy Kloučka (1855–1935)

Odpovědi lze zasílat s označením **Soutěž z historie** na adresu redakce nebo na e-mail **soutez.Radnicnilisty@plzen.eu** do 20. listopadu. Správná odpověď v říjnu byla A / Radbuzu.

Uspěla Andrea Flaxová.

SOUTĚŽ SE ZOO

Zoologická a botanická zahrada města Plzně má od listopadu do konce února zkrácenou otevírací dobu od 9 do 16.30 hodin. I v listopadu se konají večerní komentované prohlídky, na něž je nutná rezervace. Na 28. listopadu pak je naplánována adventní dílna. Naši čtenáři mohou soutěžit o knihu, která připomíná její první čtyři desetiletí. Publikace Kolébka plzeňské zoo 1926–1961 autora Martina Vobruby nabízí řadu historických fotografií i zajímavé texty.

Kolik pand červených bylo dosud odchováno v Zoo Plzeň?

A/ 0
B/ 1
C/ 2

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž se zoo na adresu redakce nebo na e-mail **soutez.Radnicnilisty@plzen.eu** do 20. listopadu. Správná odpověď v říjnové soutěži byla C / tapíra jihoamerického. Uspěla Soňa Maglocká.

RADNIČNÍ LISTY města Plzně - Ročník 28 • Periodický tisk územního samosprávného celku vychází desetkrát ročně kromě července a srpna • Vydavatel: Statutární město Plzeň, Tiskové oddělení MMP, náměstí Republiky 1, 306 32 Plzeň, IČ: 00075370 • Redakce - telefon: 378 032 019, e-mail: RadnicniListy@plzen.eu • Náklad 80 000 výtisků • Bez jazykové úpravy • Neprodejné • List není reklamní tiskovinou • Nevyžádané příspěvky nevracíme • Redakce si vyhrazuje právo příspěvky zkrátit • Tisk: NAVA Tisk s. r. o. • Sazba písmen Lido STF od Františka Štorma
Pro zájemce jsou zbývající výtisky k dispozici ve vrátnici radnice • Archiv Radničních listů je k dispozici na www.plzen.eu • Zapsáno v evidenci periodického tisku pod číslem MK ČR E 14331 • Toto číslo vychází 6. listopadu 2026 • Další číslo vyjde 4. prosince 2026